

RELANCE

GENT

Yves Lambrix en Liliana Casagrande

“Diverse regeringen hebben de voorbije twintig jaar nagelaten om structureel te investeren. Daardoor lopen we vandaag 70 miljard euro mis, of een veelvoud van wat de coronacrisis ons zal kosten.” Dat zegt econoom Gert Peersman.

“Foute keuzes van voorbije 20 jaar kosten ons veel meer dan corona”

Hoewel hij als hoogleraar aan de UGent in een drukke examenperiode zit, maakt Gert Peersman (47) graag tijd vrij voor deze krant. “Ja, het zijn speciale tijden. Gelukkig kunnen de meeste studenten hun examens mondeling en schriftelijk afleggen. Met dank aan een uitstekende organisatie, waarbij alle veiligheidsvoorschriften strikt worden nageleefd”, zegt de macro-econoom. Hoewel hij bij IDEAS (grootste bibliografische database over economie) in de top 1% van economisten wereldwijd staat en dus een reputatie te verdienen heeft, slaagt Peersman er als geen ander in om de zaken bevattelijk uit te leggen.

Deze week hebben de federale en regionale regeringen de 5,9 miljard euro uit het Europees herstellingsfonds verdeeld. Is het niet tenenkruullend dat de verdeling primeert boven de inhoud?

“Men spreekt in dit land al snel over wafelijzerpolitiek, maar die verdeling moest gebeuren. Veel belangrijker is waaraan die herstellingsfondsen worden besteed. De premier wil eind deze maand concrete projecten trancheren. Ik kijk er alvast naar uit.”

Vlaanderen krijgt met 2,25 miljard euro de grootste hap. Torrecht?

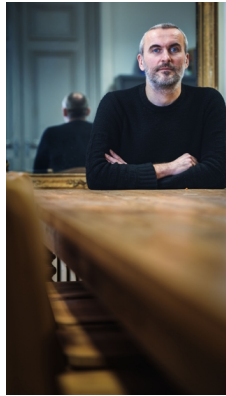
“Uitgezonderd Brussel hoor ik niemand klagen. Toch ben ik niet onder de indruk. Onafhankelijk van de Europese middelen die ze krijgt, heeft de Vlaamse regering in september haar relanceplan van 4,3 miljard euro aangekondigd. Ik vind het een gemiste kans dat ze de 2,25 miljard euro van Europa daar niet bovenop legt.”

U vindt dat Vlaanderen 6,5 miljard euro in de relance moet investeren?

“Inderdaad. Het mag gerust wat meer zijn, temeer omdat er veel investeringsnoden zijn en je vandaag gratis kan lenen. Waarom zou je dat in godsnaam niet doen voor rendabele projecten die de productiviteit opkrikken, de economie stimuleren en zichzelf op termijn terugbetalen? Net omdat dit land de voorbije twintig jaar veel te weinig heeft geïnvesteerd, zou het die miljarden euro's eigenlijk elk jaar opnieuw extra moeten investeren. Anders gaan we de achterstand met heel wat andere landen nooit inhalen.”

Over welke achterstand heeft u het precies?

“Die om onze economie op lange termijn weer op het juiste spoor te zetten. Kijk, van de jaren zestig tot begin jaren tachtig waren overheidsinvesteringen in wegen, openbaar vervoer, gebouwen, enzovoort, goed voor vijf procent van ons bbp. Internationaal waren we toen top. Onze productiviteit was toen bijzonder groot en het is in die

“Ik merk een groot verschil met de regering-Wilmès. Die heeft echt vertrouwen gemaakt. In de plaats van de curve plat te slaan heeft ze veel te vroeg versoepelingen doorgevoerd, met alle nefaste gevolgen van dien”

Gert Peersman
Econoom

periode dat we onze welvaart hebben opgebouwd. Vandaag zijn die overheidsinvesteringen gezakt naar iets meer dan 2 procent van het bbp (dat bedraagt nu 480 miljard euro, mdr). Ook al doet Vlaanderen het enigszins beter, toch zitten we in de staart van het Europese peloton.”

De coronacrisis is de ideale gelegenheid om die achterstand weg te werken?

“Natuurlijk. Als onze groei niet groter wordt dan die van de voorbije 20 jaar, gaan we onze pensioenen en gezondheidskosten nooit betaalbaar kunnen houden. In 2070 zullen we maar liefst 60 procent van ons huidige bbp nodig hebben om onze sociale zekerheid te financieren. Reken daar de 25 tot 30 procent overige overheidsuitgaven bij en het geld is op. Om dit te verhinderen zou onze economie elk jaar bijna 2 procent moeten groeien, of een derde meer dan de laatste jaren het geval was.”

2070 is wel heel ver weg?

“Dat is zo, maar de basis moet nu worden gelegd. Ongeveer een zesde van die groei moet van jobcreatie komen. Dat betekent dat de Belgische werkzamenheidsgraad met 6 procentpunten moet stijgen, tot 76 procent. De rest moet komen van een productiviteitsgroei van 1,5 procent per jaar. Vooral dat is een wilde ambitie, want dat is drie keer meer dan het gemiddelde van de voorbije twintig jaar.”

We moeten dus harder en met nog meer mensen werken?

“Neen, we werken vandaag al bijzonder hard. In de jaren zestig realiseerden we onze productiviteitsgroei in de maakindustrie, onder meer door de inzet van machines. In onze huidige diensteneconomie valt die groei vooral te halen uit digitalisering. Kijk naar dit interview. Dankzij digitale tools als Zoom en Teams sparen jullie een rit van drie uur uit, waardoor jullie productiviteit aanzienlijk stijgt. We hebben dus die nood aan investeringen in een betere samenwerking tussen mens en technologie.”

Waar moeten de relancemiddelen nog naartoe gaan?

“Naast digitalisering zijn klimaat en mobiliteit het laaghangend fruit dat we moeten plukken. Als we niet massaal inzetten op de vergroening van onze energie, gaat ons dat op termijn heel zwaar opbreken. Idem voor mobiliteit. Onze productiviteit slabakt omdat we steeds meer in de file staan. Daarnaast moeten we ook fors investeren in fundamenteel onderzoek. Als we dat het voorbije decennium niet naar het mRNA-molecuul hadden gedaan, was er vandaag geen coronavaccin. Investeren in het ontbrekende kan je later dus ook dubbel en dik terugverdienen.”

De vaccinatie is begonnen waardoor de steunmaatregelen binnenkort zullen stoppen. Vreest u geen grote fallissementengolf en banenverlies?

“Ja, er zal economische schade zijn. En er zullen bedrijven failliet gaan. Maar ik vrees geen doomsenario. Onze overheden hebben bedrijven met liquiditeitsproblemen en werknemers die tijdelijk werkloos werden, volop gesteund, zodat ze in staat moeten zijn om de draad binnenkort weer op te nemen.”

In uw covid-analyse zegt u dat de recessie vandaag voornamelijk wordt veroorzaakt doordat hogere inkomens minder consumeren?

“Het langetermijnerhaal over de productiviteitsgroei is een zaak van onze overheden en investeerders. Maar de relance op korte termijn zal grotendeels van de consumptie afhangen. We missen al maanden het shoppen, onze vakanties en restaurantbezoeken. De spaarboekjes zijn daarvoor serieus aangedikt, zeker die van de hogere inkomens. Als de vaccinatie achter de rug is, zullen mensen opnieuw hun geld kunnen uitgeven, aan een extra restaurantbezoek of een extra weekendtripje. Dat is de aanzet van de relance.”

Geloof u echt dat de eerder behoudszegende Belg zijn spaargeld over de balk gaat gooien?

“Het is aan de overheid om vertrouwen te wekken. Als de regering geen stappen onderneemt om onze pensioenen veilig te stellen, gaan mensen hun spaarcenten inderdaad op zak houden, als reservepotje voor later. Is dat vertrouwen er wel, zullen ze hun spaargeld meer laten rollen.”

Wekt de nieuwe federale regering-De Croo voldoende vertrouwen?

“Ik vind dat ze de coronacrisis redelijk goed aanpakt. We doen het vandaag goed in de internationale covid-statistieken. Ik merk een groot verschil met de vorige minderheidsregering-Wilmès. Die heeft echt fouten gemaakt. In de plaats van de curve plat te slaan heeft ze veel te vroeg versoepelingen doorgevoerd, met alle nefaste gevolgen van dien. Ik hoop echt dat deze regering volhoudt, dat ze niet net voor de meet gaat versoepelen.”

Heeft ze corona ook niet misbruikt om Sinterklaas te spelen. Dat gaat van extra premies allerhande tot en met de gratis treintickets?

“Dat klopt deels, maar in verhouding tot het totaalbedrag gaat het gelukkig maar over peanuts. Ik ben vooral bang dat onze regering de komende jaren Sinterklaas gaan spelen, want Europa zal een oogje dichtknijpen. Als het over rendabele investeringen gaat, mogen ze zich laten gaan,

FOTO'S LUC DAELMANS

omdat de schuld daardoor op termijn zal dalen. Eenmalige maatregelen kunnen ook, omdat de rente bijzonder laag staat en de schade van de crisis daardoor wordt beperkt. Wat niet kan zijn recurrente uitgaven zoals pensioenverhogingen of het inkorten van de wachtlijsten. Pas op, ik zeg niet dat we daar niets aan moeten doen. Maar we mogen daar niet voor gaan lenen. Die zaken moeten met belastingmiddelen worden opgelost.”

Vreest u niet dat corona ook hier het zuldere, minder strakke begrotingsbeleid zal aanwakkeren?

“Dat is een gegronde vrees. Het is aan deze

en de volgende regeringen om het tegendeel te bewijzen, door de middelen te gebruiken voor investeringen en om het groeipotentieel op te krikken. Zij hebben een afspraak met de geschiedenis. Ik hoop dat ze het niet vernakelen, omdat de schade niet te overzien zal zijn.”

U gelooft in sprookjes? De Zweedse regering-Michel had vijf jaar economisch de wind in de zeilen, maar ook zij liet na om die noodzakelijke langetermijnmaatregelen te nemen?

“Klopt. Michel I heeft niet aan de productiviteit gewerkt. Integendeel, die is verder weggezaakt ten opzichte van onze buurlan-

Zegt u nu dat het beleid van de voorbije twintig jaar ons meer zal kosten dan de coronacrisis?

“Dat is zo. In de plaats van publieke investeringen te doen zijn de paarse regeringen twintig jaar geleden gestart met meer sociale uitgaven, in de gezondheidszorg en in hogere pensioenen. Hadden ze toen het voorbeeld van andere landen gevolgd en structurele investeringen gedaan, zou ons bbp vandaag 70 miljard euro hoger liggen. Daarvan zou 35 miljard euro naar onze overheden gaan - belastingen, weet u wel - waardoor we vandaag de pensioenen zouden kunnen verhogen en de wachtlijsten zouden kunnen wegwerken. En dan nog zou er geld over zijn. Ook de gezinnen zouden vandaag 35 miljard euro meer koopkracht hebben gehad. Per gezin is dat netto 7.000 euro per jaar, he. Maar door die foute keuzes hebben we vandaag minder geld en meer schulden.”

Welke raad geeft u de beleidsmakers en de burgers dan mee?

“Onze politici mogen geen cadeaus uitdelen. Ze moeten eerst structureel investeren en het groeipotentieel opkrikken. Burgers moeten stoppen met cadeautjes te vragen. Ik denk dan aan hogere pensioenen of het brugpensioen. Ze moeten onze regering aanmoedigen om het geld te investeren in klimaat, mobiliteit, digitalisering en fundamenteel onderzoek, want daar gaat iedereen later de vruchten van plukken. Daarnaast moeten de mensen het geld weer laten rollen, want op een spaarboekje verdampt dat toch maar. Ieder moet nu maar eens zijn verantwoordelijkheid nemen, omdat het de enige weg is om onze welvaartsstaat en de toekomst van de volgende generaties veilig te stellen.”

“Gezinnen zouden vandaag 35 miljard euro meer koopkracht hebben gehad. Per gezin is dat netto 7.000 euro per jaar, he. Maar door foute keuzes hebben we vandaag minder geld en meer schulden”

Gert Peersman
Econoom